

Vragenboekje

Voor dit examen zijn maximaal 47 punten te behalen; het examen bestaat uit 18 vragen en één samenvattingsopdracht.
Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Geef niet meer antwoorden (zinnen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld één zin wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één zin, dan wordt alleen de eerste zin in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1 Er breken nieuwe ideologische tijden aan!

- 1p **1 ■** Welke van onderstaande beweringen geeft het beste het karakter weer van de tekst *Er breken nieuwe ideologische tijden aan!*?
- A De tekst bevat een analyse van de politieke situatie en biedt enkele oplossingen.
  - B De tekst geeft een overzicht van de politieke ontwikkelingen van de afgelopen jaren.
  - C De tekst is een bespiegeling over veelvoorkomende fouten in de politieke cultuur.
  - D De tekst is een pleidooi voor een nieuwe democratische ideologie.
- 1p **2 ■** Welke bewering over de functie die alinea 3 heeft ten opzichte van het tekstgedeelte van alinea 1 en 2, is juist?
Alinea 3 geeft een
- A bewijs van wat in alinea 1 en 2 wordt beweerd.
  - B relativering van wat in alinea 1 en 2 wordt beweerd.
  - C toelichting op wat in alinea 1 en 2 wordt beweerd.
  - D voorbeeld bij wat in alinea 1 en 2 wordt beweerd.
- 1p **3 ■** Welke functie heeft het tekstgedeelte van alinea 4 tot en met 6 ten opzichte van het tekstgedeelte van alinea 1 tot en met 3?
De alinea's 4 tot en met 6
- A geven een tegenwerping bij wat in alinea 1 tot en met 3 wordt beweerd.
  - B geven een toelichting op wat in alinea 1 tot en met 3 wordt beweerd.
  - C vormen een relativering van wat in alinea 1 tot en met 3 wordt beweerd.
  - D vormen samen met alinea 1 tot en met 3 een opsomming.
- 3p **4 □** “Maar is transparantie altijd wel zo verstandig?” (regels 39-40)
Leg uit waarom transparantie in de politiek minder wenselijk wordt geacht.
Gebruik maximaal 30 woorden.
- 1p **5 ■** In alinea 5 wordt gesteld dat een beroep ook “een wat mystieke symboliek” nodig heeft.
Met wat voor soort argumentatie wordt deze stelling onderbouwd?
De argumentatie berust vooral op
- A feiten.
  - B gevolgen.
  - C gezag.
  - D nut.
- 3p **6 □** “Een volgende oorzaak van het politieke ongenoegen...” (regels 83-84)
Leg uit waarom ‘protoprofessionalisering’ (regel 73) tot ‘wantrouwen’ zou leiden.
Gebruik maximaal 25 woorden.
- 3p **7 □** “Een volgende oorzaak van het politieke ongenoegen...” (regels 83-84)
Welke drie bij de burgers levende ongenoemens worden voorafgaande aan de bespreking van deze “volgende oorzaak” in de tekst besproken?
- 1p **8 ■** “Een volgende oorzaak van het politieke ongenoegen...” (regels 83-84)
Welke van onderstaande uitspraken geeft het best de strekking van alinea 7 en 8 weer?
Het is voor de burgers een verontrustende gedachte dat de politiek
- A de verzorgingsstaat wil ontmantelen.
  - B een tekort heeft aan financiële middelen
  - C geen belangstelling toont voor alledaagse problemen.
  - D niet kan voldoen aan de verwachtingen.

In het tekstgedeelte van de alinea's 9 en 10 komt een reeks van oorzaken en gevolgen voor. De vergroting van de macht van de Europese Unie en die van de regio's versterkt een ontwikkeling, wat weer een andere ontwikkeling versterkt, hetgeen ten slotte tot meer onbehagen jegens de politiek leidt.

Deze reeks is als volgt weer te geven: oorzaken → ontwikkeling 1 → ontwikkeling 2 → effect.

- 2p **9** ☐ Maak onderstaande tabel compleet door op te schrijven wat achter 'ontwikkeling 1' en wat achter 'ontwikkeling 2' moet worden ingevuld.

Reeks	Omschrijving
oorzaken	vergroting van macht Europese Unie en macht regio's
ontwikkeling 1	
ontwikkeling 2	
effect	meer onbehagen jegens politiek

"Zo'n politiek inspireert niet, maakt politici harteloos en laat op den duur de burgers onverschillig." (regels 154-156)

- 1p **10** ■ Welk type redenering ligt ten grondslag aan de hierboven geciteerde uitspraak?

Een redenering op basis van

- A middel en doel.
- B oorzaak en gevolg.
- C overeenkomst of vergelijking.
- D voor- en nadelen.

'(...) dat er geen belangstelling meer bestaat voor politiek, zoals vaak gezegd wordt, klopt dus niet.' (regels 180-182)

- 1p **11** ■ Op welk type argumentatie berust deze uitspraak?

Een argumentatie op basis van

- A feiten.
- B gezag.
- C intuïtie.
- D verwachtingen.

Volgens alinea 12 "hebben de managers in alle sectoren van de samenleving de overhand gekregen".

- 1p **12** ■ Kies de uitspraak die het meest nauwkeurig aangeeft wat in alinea 11 en 12 als oorzaak wordt gezien van de huidige positie van de manager in de politiek.

- A Doordat de grenzen tussen de drie democratische ideologieën zijn vervaagd, hebben de burgers hun belangstelling voor politiek verloren en worden in de huidige maatschappij de beslissingen aan bestuurlijke managers overgelaten.
- B Doordat de grenzen tussen de drie democratische ideologieën zijn vervaagd, is alleen het pragmatische neoliberalisme overgebleven en worden in de huidige maatschappij de beslissingen aan bestuurlijke managers overgelaten.
- C Ten gevolge van de ontideologisering wordt de politiek niet meer gebaseerd op maatschappijvisies, zodat uitvoerbaarheid en efficiëntie de voornaamste uitgangspunten van de huidige politiek vormen.
- D Ten gevolge van de ontideologisering wordt de politiek niet meer gebaseerd op normen en waarden, zodat uitvoerbaarheid en efficiëntie de voornaamste uitgangspunten van de huidige politiek vormen.

"Een democratie is nooit af." (regel 197)

- 1p **13** ■ Wat wordt met deze opmerking in deze tekst benadrukt?

Met deze opmerking wordt benadrukt dat

- A de goede verstandhouding tussen politiek en burgers tijdelijk is.
- B de politieke ideologieën steeds meer op elkaar zullen gaan lijken.
- C de relatie tussen politiek en burgers voortdurend aan verandering onderhevig is.
- D politieke ideologieën een natuurlijk groeiproces doormaken.

- 1p **14** ■ Wat is de belangrijkste functie van de laatste alinea van de tekst?
- De laatste alinea
- A bevat een samenvatting van het voorafgaande.
  - B geeft de eindconclusie.
  - C schetst een toekomstverwachting.
- 1p **15** ■ Welke van onderstaande zinnen geeft het beste de hoofdgedachte weer van de tekst?
- A De krachten die inwerken op de Haagse politiek zijn dermate groot, dat de invloed en betekenis van de landelijke politiek verwaarloosbaar klein is geworden.
  - B De ongenoegens jegens het politieke bedrijf zijn dermate groot, dat betwijfeld mag worden of de politiek er uiteindelijk in slaagt de democratie een waardig aanzien te verlenen.
  - C Het aanzien van de politiek is onder invloed van maatschappelijke ontwikkelingen dermate geschonden, dat alleen een levendig debat over verantwoordelijkheden het aanzien kan herstellen.
  - D Ondanks een aantal ongenoegens jegens het huidige politieke bedrijf, is er, mits de politieke partijen uitgaan van welomlijnde ideologieën, perspectief op een levendige politieke toekomst.

fragment 1

De Europese verzorgingsstaat wordt op korte termijn bedreigd door de ongeëvenaarde verrechtsing van het politieke klimaat in vrijwel geheel Europa. Vanwege de aflossing van sociaal-democratische of progressieve regeringen door rechtse coalities in onder meer Oostenrijk, Italië, Portugal, Nederland, en op korte termijn wellicht ook in Frankrijk en Duitsland, dreigt voor het eerst een serieuze afbraak van collectieve voorzieningen.

naar: Prof. E. de Gier, *Red de verzorgingsstaat*, NRC, 27 mei 2002

Zowel in *fragment 1* als in tekst 1 (alinea 7) wordt gezinspeeld op een mogelijke oorzaak van de afbraak van de verzorgingsstaat.

- 3p **16** □ Waarin verschilt tekst 1 ten opzichte van *fragment 1* in de verklaring van de teruggang van de verzorgingsstaat?
- Gebruik maximaal 25 woorden.

fragment 2

De afgelopen eeuw is er nauwelijks iets veranderd in de wijze waarop het parlement functioneert. Het parlementair debat is nu nog te vaak een reeks van lange monologen en ieder Kamerlid begint telkens weer met een uitgebreide analyse van de toestand in de wereld. Niet zelden vermoeiend voor publiek, collega-Kamerleden en kabinet.

Het wordt tijd om échte debatten te gaan voeren. Uitgebreide reflecties kunnen op internet gezet worden en aan de officiële Kamerstukken toegevoegd worden; belast het debat daar niet langer mee. De eerste de beste voorzitter van een voetbalvereniging hamert lange monologen af, stelt soms nieuwe thema's aan de orde en maakt aan het einde van een vergadering de balans op. Voor de Tweede Kamer zouden dat geweldige innovaties zijn.

naar: Guido Enthoven, *Democratische vernieuwing begint bij de nieuwe Kamer*, NRC, 22 mei 2002

Zowel in *fragment 2* als in tekst 1 (alinea 4) wordt de politiek met iets anders vergeleken, respectievelijk met een restaurant en een voetbalvereniging. De bedoeling van deze vergelijkingen is echter verschillend.

1p 17 ■ Wat is het voornaamste verschil?

- A In tekst 1 (alinea 4) dient de vergelijking ter relativering van de wenselijkheid van politieke openheid; in *fragment 2* dient de vergelijking ertoe om de inefficiëntie in de Tweede Kamer te bekritisseren.
- B In tekst 1 (alinea 4) illustreert de vergelijking het effect van politieke openheid; in *fragment 2* dient de vergelijking ertoe om het gebrek aan zakelijkheid in het politieke debat duidelijk te maken.
- C In tekst 1 (alinea 4) wordt de vergelijking gebruikt om de tekst te verlevendigen, in *fragment 2* om te bewijzen dat een efficiënter politiek debat een belangrijke verbetering zou zijn.
- D In tekst 1 (alinea 4) wordt met de vergelijking aangetoond dat openheid in de politiek onmogelijk is; in *fragment 2* wordt aangetoond dat het politieke debat vernieuwd moet worden.

fragment 3

Het wordt meer regel dan uitzondering dat bij Tweede-Kamerverkiezingen tientallen zetels van partij verwisselen. Tegelijkertijd is het politieke beleid dat uit die verkiezingen voortvloeit, een schoolvoorbeeld van continuïteit. Niet voor niets werd van de paarse coalitie wel gezegd dat het CDA-politiek zonder CDA was.

Toenmalig PvdA-leider Joop den Uyl zei reeds in 1970: de marges zijn smal. In feite zijn sinds deze veel aangehaalde uitspraak de marges alleen maar smaller geworden. Dit komt doordat partijen als gevolg van ontideologisering programmatisch steeds meer naar elkaar toe zijn gegroeid, maar ook doordat het beleid van de Europese deelstaat Nederland meer en meer vanuit Brussel dan wel Frankfurt wordt gedictieerd.
naar: Mark Kranenburg, *Voor partijen gaat kiezer te snel*, NRC, 17 mei 2002

In tekst 1, geschreven kort voor de landelijke verkiezingen in mei 2002, wordt de verwachting uitgesproken dat “de ideologische kaarten weer op tafel komen, maar anders geschud zullen worden” (regels 201-203).

In *fragment 3* wordt vastgesteld dat het politiek beleid grote continuïteit kent. Ter verklaring van deze continuïteit worden in fragment 3 twee verschijnselen genoemd die ook in tekst 1 worden behandeld: de ontideologisering en de komst van de Europese Unie.

3p 18 □ Leg uit dat het vanuit tekst 1 gezien niet onlogisch is om, gegeven deze twee verschijnselen, een politieke ommezwaai te verwachten.
Gebruik maximaal 45 woorden.

Tekst 2 De Olympische Spelen van het lijden

18p 19 □ Maak een goedlopende samenvatting in correct Nederlands van maximaal 200 woorden van de tekst *De Olympische Spelen van het lijden*. Zorg ervoor dat je samenvatting begrijpelijk is voor iemand die de oorspronkelijke tekst niet kent.

Uit de samenvatting moet voor iemand die de oorspronkelijke tekst niet gelezen heeft, duidelijk worden:

- welke ontwikkeling de auteur zorgen baart;
- wat de belangrijkste verklaring is voor deze ontwikkeling;
- welke psychische mechanismen ten grondslag liggen aan deze ontwikkeling;
- welke kwalijke gevolgen deze ontwikkeling volgens de auteur heeft.

Einde